

תוכן העניינים

ז	עם הספר
יט	הקדמה

התפתחויות בהגייה

פרק א: רצפי עיצורים בבניינים קל ונפעל בלשון הדבורה

3	1. הגדרת הנושא
3	1.1 מתודות של חקר תהליכי לשון דבורה
4	1.2 הקטגוריה הנחקרת
6	1.3 חוקי בכ"פ בלשון הדבורה
9	2. שאלות המחקר העקרוניות
10	2.1 הסבר במישור ה־"langue"
15	2.2 הסבר במישור ה־"parole"
15	3. הראיות לביסוס ההשערות
16	3.1 המובאות לרצפי עיצורים בבניין קל ונפעל
17	3.2 תיאור מחקרי השדה
18	3.3 טבלת ניתוח תוצאות המחקרים
19	3.4 הדיון בתוצאות
21	3.5 תרומת צורת הציווי בבניין קל להבנת הנושא
23	4. סיכום
23	4.1 מתודה
23	4.2 הסבר תאורטי
23	4.3 ביסוס
24	5. נספח: דוגמה לקטע קריאה ששימש את מבצעי המחקר

פרק ב: השתקפות חי"ת והגרוניות ההיסטוריות האחרות בסביבות תוך-מורפמיות בלשון הדבורה

25	1. מבוא
----	---------

28	2.	השתקפות הגרוניות בלשון הדיבור בימינו
28	3.	השתקפות הגרוניות במערכת המורפולוגית
29	3.1	גרוניות היסטוריות במעמד תוך-מורפמי
37	4.	הצגת המחקר
	4.1	בדיקת השתקפות חי"ת היסטורית חטופה בסביבות בתר-תנועתיות
38		בדיקת השתקפות חי"ת היסטורית חטופה בסביבות בתר-עיצוריות
52	4.2	דיון משווה בתוצאות הסביבות השונות
57	5.	סיכום
59	6.	

התפתחויות בצורה

פרק ג: על משמעותן של התפתחויות אחדות במורפולוגיה של הלשון הדבורה

	1.	מבוא
63	1.1	המושג "מורפולוגיה של הלשון הדבורה"
	1.2	המושגים הסוציו-לינגוויסטים של חקר המורפולוגיה של הלשון הדבורה
64	2.	המושגים המורפולוגיים
65	3.	המאפיינים של המורפולוגיה החזקה והמורפולוגיה החלשה
66	4.	דרגות ביניים
67	4.1	בפועל
67	4.2	בשם העצם
71	5.	התהליך
72	6.	התהליך בשם העצם
72	6.1	הסיבות השונות לתזוזות במערכת
73	6.2	מגמה הפוכה
74	6.3	כיווני השינויים – היסוד האופרטיבי
76	6.4	תוצאות השינויים המורפולוגיים
77	6.5	הסיבות לפיצול הנטייה
78	7.	ממורפולוגיה חזקה לחלשה בתחום מילות היחס וצורני החיבור
78	7.1	מילת היחס "אֵת"
79	7.2	נטיית מילות היחס "אֵל" ו-"עַל"
80	7.3	צורן החיבור "וי"ו החיבור" בלשון הדבורה

81	ממורפולוגיה חזקה למורפולוגיה חלשה במערכת הפועל	8.
81	תרומת המורפולוגיה של לשון חז"ל לנטייה חלשה	8.1
82	השתקפות גזרת הכפולים בעברית החדשה	8.2
83	בתחום נטיית הפועל בעבר	8.3
83	בתחום נטיית הבניינים והגזרות	8.4
85	הציווי בלשון הדבורה	8.5
86	נאולוגיזם במערכת הפועל	8.6
87	סדירות בתחום צורני הנטייה	8.7
87	נטייה סדירה ונטייה בלתי סדירה בשם התואר	9.
87	שמות תואר חד-הברתיים	9.1
88	שינויים במערכת הנטייה של שמות התואר בלשון הדבורה	9.2
88	שמות תואר דו-הברתיים הפותחים בהגה גרוני היסטורי	9.3
89	סיכום	10.

פרק ד: מערכת משקלי השם בעברית בת ימינו בראייה מבנית וקוגניטיבית

90	מבוא	1.
91	ההיבט המבני	2.
95	ההיבט הקוגניטיבי	3.
96	מטרת המחקר והנחת המחקר	4.
96	ההפחתה האלומורפית	5.
98	ההפחתה התשלמית	6.
99	מיון המשקלים ויחסי הקרבה	6.1
100	מיון המשקלים הגרודים	6.2
103	יחסי תשלים בקבוצות המשקלים הגרודים	6.3
112	דוגמות מן המשקלים היסיפים בראשם	6.4
116	משקלים יסיפים בנו"ן משקלית סופית	6.5
117	סיכום ההפחתות התשלמיות	6.6
117	הפחתת העקריות	7.
119	דרגות החיות	7.1
119	ההיבט הקוגניטיבי של מערכות גזירה	8.
121	הרכבה של מערכת משקלי השם היצרנית וארגונה	9.
121	מעמדם של המשקלים דמויי הבינוני	9.1
122	פריסת המשקלים וארגונם	9.2
123	הפחתות מהרשימה	9.3
123	תקפות הרשימה	9.4

124	10. הסיכום המספרי
125	11. תפקידי המשקלים
126	12. סיכום
127	12.1 אנלוגיה

פרק ה: תפוצה משלימה בין צורנים סירוגיים בהתמקדות על צורני השורש

128	1. מבוא
130	1.1 הגדרות המורפמה
130	1.2 תנאי הניגוד המינימלי
134	1.3 מדוע לא תוארו עד כה יחסי תשלים בין צורנים מסורגים?
135	2. כיצד נוצרים יחסי תפוצה משלימה בין שורשים?
136	2.1 מניעת חוק ההתכנסות (קונוורגנצייה)
137	2.2 סיכום פעולת חוק ההתכנסות
137	2.3 תהליכי התקרבות נוספים בין שורשים
138	3. שורשים מאוחדים
138	3.1 ארגון המצאי
140	3.2 דוגמות שורשים הומופוניים היסטוריים
142	3.3 יחסי השלמה היסטוריים בלתי הומופוניים
144	3.4 דוגמות שורשים הומופוניים בעברית בת ימינו
150	3.5 יחסי השלמה סינכרוניים בין שורשים בלתי הומופוניים
152	3.6 איחוי מורפולוגי למרות חוסר קרבה סמנטית
154	4. סיכום
154	4.1 ההיבט האיכותי

פרק ו: מעמדה הסינכרוני של צורת נתפעל בלשון ימינו

157	1. מבוא
158	1.1 תפוצת נתפעל בעברית בת ימינו
158	1.2 היחס הסינכרוני בין שתי הצורות
158	1.3 סקירת הספרות
160	1.4 ההבדל המשלבי
160	1.5 האספקט ההתפתחותי
161	2. שאלת המחקר
161	2.1 ניתוח האפשרויות
162	2.2 משמעויות בניין התפעל
164	3. הנחות המחקר
164	3.1 הניגוד המשוער בין הצורות

165	3.2 הצגת הניגוד המזערי
168	.4 המניעות החלות על צורת נתפעל
169	4.1 מניעה סמנטית
170	4.2 מניעה צורנית
170	4.3 מניעה משלבת או סגנונית
171	.5 שיטת הבדיקה
171	5.1 תיאור הטקסטים
171	.6 ממצאי הבדיקה
172	6.1 לשון המקראות לכיתות יסוד
179	6.2 לשון המקראות לתלמידים ערביים
180	6.3 לשונו של בלשן
182	.7 ניתוח אורך: קטגוריות של ערכיות
183	7.1 ניגוד מזערי לקסיקלי
183	7.2 ניגוד מזערי תלוי משמעות המבצע
183	7.3 פעלים דו-ערכיים
183	7.4 הדדיות
183	7.5 הבעת הסבילות
184	7.6 הבעת הפעולה החוזרת
184	7.7 האינקואטיביות
184	.8 ניתוח אורך: קטגוריות סמנטיות
184	8.1 פועלי תנועה
185	8.2 פועלי אמירה
185	.9 סימון ניגודי אספקט: סטטי-דינמי
186	.10 דוגמות מוקשות
186	.11 האם הצורות התפעל-נתפעל הן שני בניינים נפרדים?
187	.12 סיכום

פרק ז: שוֹבֵר הנסיעה – מה הוא שוֹבֵר? על תרומת הלשון הדבורה לשאלות עקרוניות במורפולוגיה

188	.1 הצגת הבעיה: שורש ומשקל – היו או לא היו?
191	.2 מטרת המחקר
192	2.1 משקל קוּטֵל
193	.3 הנחת המחקר
194	.4 הדגמת הטענה
194	4.1 התזווה למשקל קוּטֵל

195	4.2 מהותו של משקל קוּטֵל
195	4.3 התזוזה למשקל קוּטֵל
196	4.4 מהותו של משקל קוּטֵל
197	5. הראיות לטענה
197	5.1 ראיות אקראיות
198	5.2 הוכחה בדרך מחקרית
200	6. השלכות יישומיות

התפתחויות בשימוש ובתוכן

פרק ח: מילת היחס "על" כמרחיבת משמעות בלשון המדוברת

203	1. מבוא
204	2. תהליך 1: טרנזיטיביזציה של פעלים
206	3. תהליך 2: טרנזיטיביזציה של בינונים עומדים
207	3.1 הסברים והשלמות
210	4. תהליך 3: טרנזיטיביזציה של שמות תואר
210	5. סיכום
211	6. נספח: כמה אסמכתאות פילולוגיות

פרק ט: מתודה לבחינת התחדשות הפעלים בלשון הרבורה בהתמקדות על הפועל "הלך"

212	1. מבוא
212	2. התחדשות הלקסיקון בלשון הרבורה
213	3. המתודה לתיאור ההתחדשות המילונית
215	3.1 דרך הצגת הערכים
215	4. הדגמת שינויי הערכיות
215	4.1 שינוי בדרגת ההצרכה
216	4.2 שינוי ביחסה
217	4.3 שינוי טיבו הסמנטי של המשלים הלא-נושאי (=המושאי)
218	4.4 שינוי בטיבו הסמנטי של המשלים הנושאי
219	4.5 שינוי באופן ההצטרפות
219	4.6 איפוס משלימים
220	5. יישום התאוריה
221	5.1 משפטים שבהם "הלך" + \emptyset

222	משפטים שבהם "הלך ל-"	5.2
224	משפטים שבהם "הלך על"	5.3
226	משפטים שבהם "הלך עם"	5.4
228	משפטים שבהם "הלך + שה"פ"	5.5
229	משפטים שבהם "הלך + יסודות על-קטגוריאליים"	5.6
231	לך (ציווי) + פועל אחר בעתיד נוכח	5.7
232	סיכום	6.

פרק י: "פה" ו"כאן" בעברית הרבורה

234	מבוא	1.
234	תיאור השדה הסמנטי	1.1
235	וריאנטים סגנוניים או הבדלי תפקוד?	1.2
236	הגדרות המילונים	1.3
238	מטרות המחקר	1.4
238	דרכי המחקר	1.5
240	הממצאים הכמותיים	2.
241	יחס התפוצה בין הלקסמות	2.1
242	הממצאים האיכותניים	3.
242	מתודה לבדיקת הנרדפות	3.1
249	שימושיה הרפרנציאליים של הלקסמה "פה"	3.2
250	הרפרנציאליים של הלקסמה "כאן"	3.3
252	הצירופים	3.4
257	סיכום ומסקנות	4.
257	המסקנות העיקריות	4.1

התפתחויות בצירוף

פרק יא: תחביר המדרגים "יותר", "פחות", "הכי" בצירוף שם התואר ובקטגוריות אחרות בלשון הרבורה

261	מבוא	1.
261	שאלת המחקר: סדר הרכיבים של צירוף שם התואר	2.
263	הקורפוס ואוכלוסיית המחקר	3.
264	אפיון הקבצים לפי סדר הקלטתם והיקפם	3.1
265	מתודות אנליטיות	4.

265	5. דירוג שם התואר בתוך הטקסט
268	5.1 דירוג שם התואר בסדר העוקב
271	5.2 משלימי ערך היתרון
273	6. דירוגן של קטגוריות מורפולוגיות ותחביריות נוספות
273	6.1 דירוג הפועל הנטוי והבינוני
274	6.2 דירוג הבינוני
276	6.3 דירוג שם הפועל
277	6.4 דירוג שמות הפעולה
278	6.5 דירוג צירוף היחס
279	6.6 דירוג צירופי היחס המוצרכים
279	6.7 דירוג שם העצם
282	7. סיכום הממצאים של היקריות המדרגים "יותר", "פחות"
283	8. המדרג "הכי" כמדרג שם תואר בלשון הדבורה: הממצאים
286	8.1 דיון בסדר הרכיבים
287	8.2 משלימי ערך ההפלגה בעברית
289	9. סיכום
289	9.1 ערך היתרון
289	9.2 ערך ההפלגה
290	9.3 היבטים נוספים

פרק יב: הדיאכרוניה של דירוג שם התואר בלשון העברית הדבורה

291	1. שאלת המחקר
292	2. הדיאכרוניה של ערך היתרון
292	2.1 ערך היתרון במקרא
293	2.2 ערך היתרון בלשון חז"ל
294	2.3 ערך היתרון בלשון ימי הביניים
296	2.4 ערך היתרון בלשון הספרותית של תקופת ההשכלה והתחייה
298	2.5 ערך היתרון בלשון הדבורה בתהליכי ההחייאה
	2.6 מכלול הגורמים לגיבוש מבנה דירוג שם התואר בלשון הדבורה
299	
301	3. הדיאכרוניה של ערך ההפלגה
301	3.1 ערך ההפלגה במקרא
303	3.2 ערך ההפלגה בלשון חז"ל
304	3.3 ערך ההפלגה בלשון הפיוט
304	3.4 ערך ההפלגה בלשון המשוערכת ובלשון הפרשנים

305	3.5 ערך ההפלגה בלשון הרבנית
306	3.6 ערך ההפלגה בלשון ההשכלה והתחייה
309	4. סיכום
309	4.1 הגורמים לעיצוב הפרדיגמה בלשון הרבורה
310	4.2 תרומת הדיון לשאלת אופיו של תהליך החייאת הלשון
311	קיצורים ביבליוגרפיים
	מפתחות
327	מפתח המושגים הבלשניים
332	מבחר פריטים לקסיקליים
333	צורנים עבריים